

МИНИСТЕРСТВО
НА ФИНАНСИТЕ

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вс № 29/к.з. 19/98

Дата 19.06.1998

№ 11-03-0071
София, 18.06.98

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КД 19/98

И. В. Митков

и г-н Марков

22.06.98

С Т А Н О В И Щ Е

от МУРАВЕЙ РАДЕВ,
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

По конституционно дело № 19/1998 г.
Относно : Искане на главния прокурор за
установяване противоконституционността
на някои разпоредби от ЗИДЗДДС - ДВ, бр.51
от 1997 г. и от ЗИДЗДДС - ДВ, бр.111/1997 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДА
КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

В изпълнение на Ваше определение от 09.06.1998 г. постановено по конституционно дело № 19/1998 г., образувано по искане на главния прокурор за установяване противоконституционността на някои разпоредби от ЗИДЗДДС - ДВ, бр.51/1997 г. и от ЗИДЗДДС - ДВ, бр.111/1997 г., а именно :

- от ЗИДЗДДС (ДВ, бр.51/1997 г.) : § 2, т.1 в частта относно добавката в края на чл. 14, т.1 от ЗДДС; § 3, т.1; § 3, т.2 относно промяната на чл. 16, ал.3 ЗДДС; § 16; § 17; § 18 и § 19 от Преходните и заключителни разпоредби.

- от ЗИДЗДДС (ДВ, бр.111/1997 г.) : § 13; § 15, т.2; § 15, т.3 в частта, с която се създава нова ал.5 в чл. 16 ЗДДС и § 52 от Преходните и заключителни разпоредби, и предоставената ни възможност, изразяваме следното становище :

Твърди се в искането, че извършените изменения в закона, предмет на искането пред Конституционния съд, създават неравноправно третиране на отделните данъчни субекти.

Следователно се поставя въпросът не само за анализ на разпоредбата на чл. 19, ал. 2 от Конституцията, но и за осмисляне на разпоредбите на чл. 60 от същата.

Законодателят е създал различни данъчни режими за отделни категории данъкоплатци не само в ЗДДС, но и в други закони. Това е въпрос на макроикономическа целесъобразност, която представлява основанието за съществуването на отделните режими.

При това следва да се отбележи, че не само в данъчните закони, но и в редица други икономически по своя характер закони, като напр. Закона за банките, Закона за застраховането, Търговския закон и пр. се създават различни правни условия за осъществяването на определен вид стопанска дейност, без тези различни икономически и правни условия да се считат за нарушение на чл. 19, ал.2 от Конституцията.

Пример в това отношение е и специалния праг от 75 млн. лв. в Закона за облагане доходите на физическите лица и Закона за корпоративното подоходно облагане, при недостигането на който в рамките на определен период от време, данъчно задължените лица заплащат патентен данък. Пример е също така и различната ставка за облагане с корпоративен и подоходен данък на различни по размер печалби и облагаем доход. Всички тези разлики в данъчните режими се отнасят до неопределен брой субекти на основата на специфични характеристики на стопанската им дейност и/или на структурата на доходите им, но тези разлики не означават, че е нарушен чл. 19, ал.2 от Конституцията.

Чл. 19, ал.2 от нея би бил нарушен само при наличието на такава законова уредба, при която вътре в рамките на отделен данъчен режим е налице различно данъчно третиране на данъчните субекти. Това действително би ги поставило в неравноправно положение.

Когато обаче, са налице различни и самостоятелни данъчни режими за отделни категории данъкоплатци и в рамките на всеки един от тези режими е осигурено равноправно данъчно третиране на данъчните субекти, то тогава чл. 19, ал.2 Конституцията не е нарушен. Да се приеме обратното, би означавало да се отрече правомощието на НС да определя данъците въз основа на принципите за целесъобразност и законова защита на обществения интерес.

В този смисъл изрично са и мотивите на Решение № 12 от 01.11.1994 г. по конституционно дело № 12/94 г. на КС на РБ.

В конкретния случай принципите на целесъобразност и законова защита на обществения интерес се изразяват в отделянето

на определена категория данъкоплатци, които са под данъчен режим, различен от данъчния режим за други категории данъкоплатци. Това е така наречения "дребен бизнес", за който в почти всички страни от Европейския съюз и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие е предвиден специален праг, под който не съществува задължение за регистрация.

Обективността налага да се изтъкне, че действително в някои от тях съществува възможността за доброволна регистрация, при недостигане на определен облагаем оборот. Дали да се приеме правото на доброволна регистрация или не, е въпрос, който суверенно се решава от законодателния орган на съответната държава въз основа на конкретни икономически параметри и аргументи.

Основанията за съществуването на органичения за доброволно регистриране са икономически и се свеждат най-вече до премахването на възможностите за крупни данъчни измами от страна на регистрирани лица, чиято основна цел не е развиване на стопанска дейност, а използване на системата на данъчния кредит за неправомерно получаване на данъчен кредит за невнесен ДДС и неосъществени или привидни облагаеми сделки.

Аналогична е системата в Дания, Франция и други страни, в които борбата с данъчните измами и отклоненията от облагане с данък са използвани като съществен икономически аргумент за въвеждането на твърд режим на нерегистрация на стопански субекти, които не са достигнали определен облагаем оборот. В доктрината и практиката на тези страни съществуват достатъчно правни и икономически факти, които доказват, че доброволна регистрация се прави преимуществено от недобросъвестните стопански субекти, използващи системата на данъчния кредит, без да са налице основанията за това.

Връщането към този режим, освен че е икономически неоправдано, ще създаде възможността отново от бюджета да се "източват" огромни средства, с което се намалява общата събираемост на данъците и се минира държавния бюджет в условията на валутен борд.

То допълнително обременява бюджета с администрирането на доброволните регистрации и увеличаване броя на данъчните служители, които следва да бъдат въввлечени в постоянни проверки във връзка с искания за връщане на данъчен кредит.

Връщането на доброволната регистрация ще доведе до съществен дисбаланс между отделните данъчни закони, които са изградени на принципа на облекчено данъчно третиране на

категорията данькоплатци, реализиращи оборот до 75 млн. лв. годишно. Доброволната регистрация по ДДС не може да се координира с съществено облекчения данъчен режим на стопанските субекти реализиращи оборот до 75 млн. лв.

По начало ограниченията и привилегиите са нарушение на принципа на равноправието. В определени случаи обаче тези, които Конституцията допуска, са обществено необходими и следователно оправдани. В този смисъл е и разпоредбата на чл. 60, ал. 2. Те се създават за преодоляване на съществуващото неравноправие с цел да се постигне желаното постулирано равноправие (в този смисъл е и решение на Конституционния съд по конституционно дело № 14 от 1992 г.).

Конституционният съд вече е приел, в цитираните решения, че законово третиране в тези случаи, не е различно, защото са налице два самостоятелни режима на данъчно третиране. Принципът на равноправие пред закона би бил нарушен само ако вътре в отделните режими за данъчно третиране на правните субекти съществуват законни привилегии. Конституцията в чл. 60, ал. 2 дава възможност на законодателния орган единствено чрез закон да установява облекчения и утежнения съобразно доходи и имущество. Следователно очакванията на обществото законодателят да създаде стимули или известни ограничения за развитие на стопанската предприемаческа дейност са проблем на законодателната власт, която може да приеме и мерки, които са рестриктивни, както в случая. В изпълнение на своите правомощия Народното събрание се е ръководело от принципите за целесъобразност и законова защита на обществения интерес в рамките на своите конституционни правомощия при определяне на данъците. Конституцията повелява това да стане единствено чрез закон, което условие е изпълнено. Както се посочи и Търговският закон третира различните физически и юридически лица като търговци и лица, които нямат това качество. Така че няма правно основание данъчен закон да ги третира еднакво по отношение определянето на данъчните задължения и предвиждане на данъчни ограничения или преференции.

Със съществуващия различен данъчен режим за регистрация по ЗДДС както на лицата, "чиито облагаем оборот е до 75 млн. лв., ако за последните 12 месеца преди текущия е извършило сделки за износ, които не са освободени, на стойност повече от 50 млн. лв.", по чл.14, т.1 ЗДДС (изм. - ДВ, бр. 56 от 1996 г., изм. и доп., бр. 51 от 1997 г., изм. бр. 111 от 1997г.), така и за лицата, които са изрично

изключени от това понятие, не се нарушава разпоредбата на чл. 19, ал. 2 от Конституцията.

Напротив, самото предложение за допускане отново на доброволната регистрация по ДДС противоречи на разпоредбата на чл. 19, ал.2 от Конституцията и Решение № 12/94 г. на Конституционния съд на РБ, тъй като в рамките на един определен данъчен режим - този за лицата с облагаем оборот под 75 млн. лв. ще се създаде неравнопоставеност, поради обстоятелството, че едни лица ще се регистрират, а други - не, и ще възникне фактическо неравноправие в рамките на един данъчен режим.

И това е така, защото при действащият сега режим не само не се утежнява положението на малкия бизнес, а напротив той действа във една по-благоприятна и освободена от формалности и ограничения данъчна среда. Малкият и големия данъкоплатец са и в икономическа неравностойност, тъй като малкия данъкоплатец няма икономическата възможност да поддържа счетоводния екип, необходим за обслужване на данъка за добавена стойност и е много по-чувствителен към замразяване на неговите средства към ДДС. При действащия режим той е облекчен и би бил много затруднен, ако атакуваната разпоредба бъде отменена.

Ето защо считаме, че е въпрос на законодателна воля отделните групи данъчни субекти да бъдат различно третираны, доколкото това се извършва единствено и само чрез закон.

По изложените съображения, Ви молим да приемете, че не е нарушен чл. 19, ал. 2 от Конституцията, защото съгласно чл. 60, ал. 2 от същата определянето на данъчните облекчения и утежнения е предоставено на преценката на Народното събрание, и поради това да отхвърлите искането на главния прокурор за обявяване на противоконституционността на цитираните в искането му текстове в Закона за изменени и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност (обн. ДВ бр. 51 от 1997 г.) и в Закона за изменени и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност (обн. ДВ бр. 111 от 1997 г.) - ИЗЦЯЛО.

МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

[Своеручен подпис]
/ М. РАДЕВ /

